

prima instanță – I.Țurcan

dosarul nr. 3ra-1214/14

instanța de apel – N.Vascan, E.Clim, I.Cotruță

DECIZIE

26 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii Iurie Bejenaru, Iuliana Oprea, Dumitru Mardari, Galina Stratulat

examinînd recursurile declarate de către Garștea Ion, Biroul Vamal Leușeni și Serviciul Vamal, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Garștea împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Leușeni cu privire la obligarea emiterii actului administrativ, încasarea prejudiciului material, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2014 prin care a fost admis apelul declarat de către Ion Garștea, casată hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun.Chișinău din 20 noiembrie 2013 și emisă o nouă hotărîre de admitere parțială a acțiunii

c o n s t a t ă

La 22 martie 2012 Ion Garștea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Chișinău cu privire la obligarea emiterii actului administrativ, încasarea prejudiciului material, a prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, traversînd legal frontiera de Stat al Republicii Moldova la 21 decembrie 2011 prin postul vamal Leușeni-Albița la volanul autoturismului de model Mercedes Benz Sprinter, nr. de înmatriculare COD 688, care îi aparține cu drept de proprietate, a fost somat de colaboratorii vamali să prezinte autovehiculul pentru efectuarea unor forme speciale de control.

Menționează reclamantul că a comunicat colaboratorilor vamali că autovehiculul a fost supus controlului, însă ei au insistat de a verificat repetat pentru depistarea unor mărfuri nedeclareate.

După scanarea autovehiculului, colaboratorii vamali au refuzat să prezinte reclamantului actul indicîndu-i să parcheze mașina în zona de control vamal.

Mai susține reclamantul că contrar voinței sale colaboratorii vamali în parcare din zona de control i-au găurit autovehiculul cu un aparat electric de perforat (bormașină), i-au dezlipit căptușeala salonului, linoleumul de pe podea, au scos placa de lemn din spate de sub scaun deteriorîndu-i autovehiculul. Acțiunile colaboratorilor vamali au fost înregistrate.

Totodată afirmă că deși în rezultatul controlului nu au fost depistate careva bunuri nedeclarate, organul vamal nu i-a eliberat un act de control fizic și nu a perfectat nici un proces verbal care ar confirma efectuarea controlului fizic, comunicându-i să părăsească zona de control.

Conform facturilor eliberate de SRL „Grand-Premium” și SRL „Pecos Auto” valoarea prejudiciului material cauzat de organul vamal constituie 11 835 lei.

La adresările sale verbale șefului Biroului Vamal Leușeni i-a comunicat că prejudiciul material cauzat ca urmare a deteriorării autovehiculului ce îi aparține va fi reparat.

La 31 ianuarie 2012 s-a adresat Serviciului Vamal cu cerere prealabilă prin care a solicitat repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilegale ale colaboratorilor vamali, însă a primit refuz.

Solicită reclamantul obligarea Serviciului Vamal să emită act prin care să se confirme că la 21 decembrie 2011 a fost efectuat control fizic la autovehiculul de model Mercedes Benz Sprinter cu nr. de înmatriculare COD 688, să fie indicată scanarea unității de transport, perforarea acesteia, dezlipirea căptușelii salonului, linoleumului de pe podea, scoaterea plăcii de lemn din spate de sub scaunul din spate, încasarea prejudiciului material în mărime de 11835 lei, prejudiciul moral în sumă de 150 000 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3500 lei și obligarea prezentării scuzelor în scris pentru provocarea daunelor materiale și morale ca urmare a efectuării controlului ilegal.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2012 acțiunea a fost admisă parțial, s-a constatat încălcarea dreptului lui Garștea Ion la efectuarea controlului fizic al mijlocului de transport de model Mercedes Benz Sprinter cu nr. de înmatriculare COD 688 care a avut loc la 21 decembrie 2011 la postul vamal Leușeni-Albița, a fost încasat de la Biroul Vamal Leușeni în beneficiul lui Ion Garștea prejudiciul material cauzat în sumă de 11 835 lei, în rest pretențiile au fost respinse.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 noiembrie 2012 au fost admise recursurile delcrate de către Ion Garștea, Serviciul Vamal și Bioroul Vamal Leușeni, casată hotărârea Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2012 și restituită pricina la rejudecare în aceeași instanță.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 decembrie 2012, pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Garștea împotriva Serviciului Vamal cu privire la obligarea emiterii actului administrativ, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei, a fost strămutată după competență la Judecătoria Centru mun.Chișinău.

Prin încheierea Judecătoriei Centru mun.Chișinău din 25 ianuarie 2013 pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Garștea împotriva Serviciului Vamal cu privire la obligarea emiterii actului administrativ, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei a fost strămutată după competență la Judecătoria Rîșcani mun.Chișinău.

În cadrul examinării cauzei, reclamantul Ion Garștea a depus o cerere de majorare a cuantului pretențiilor din acțiune, solicitînd încasarea de la serviciul Vamal a prejudiciului moral în sumă de 200 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun.Chișinău din 20 noiembrie 2013 a fost respinsă acțiunea ca fiind depusă tardiv.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2014 a fost admis apelul declarat de către Ion Garștea, casată hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 20 noiembrie 2013 și emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii, fiind declarate ilegale acțiunile colaboratorului Biroului Vamal Leușeni la realizarea la 21 decembrie 2011 a controlului fizic în privința autoturismului Mercedes Benz Sprinter cu nr. de înmatriculare COD 688, încasat de la Biroul Vamal Leușeni în beneficiul lui Ion Garștea prejudiciul material în mărime de 11835 lei, prejudiciul moral în sumă de 3000 lei. În rest pretențiile fiind respinse.

La 04 august 2014 Ion Garștea a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2014, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea încasării prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică și emisă în această parte o nouă hotărâre prin care să fie încasat din contul Serviciului Vamal și al Biroului Vamal Leușeni a prejudiciului moral în sumă de 200 000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3600 lei.

În motivarea recursului a invocat că în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel a prezentat contractul de asistență juridică în original, precum și originalul bonului de plată pentru serviciile juridice acordate de avocatul Daniel Șontea și copia acestuia, însă instanța nu a ținut cont de aceasta.

Totodată consideră că încasarea prejudiciului moral în sumă de 3000 lei nu este o echitate pentru toate suferințele sale din cei 3 ani și încă nu este clar cât va dura acest comportament al intimaților.

La 20 august 2014 Biroul Vamal Leușeni și Serviciul Vamal au depus recursuri împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2014, solicitând admiterea recursurilor, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursurilor au menționată că instanța de apel la emiterea deciziei a încălcat normele de drept material și a interpretat în mod eronat legea, iar la examinarea pricinii, instanța de apel nu a ținut cont de dovezile și probele prezentate de către ei, fapt ce a dus la o apreciere arbitrală a materialului dosarului.

Au mai invocat că Ion Garștea a atacat acțiunile biroului vamal din 21 decembrie 2011 la Serviciul Vamal cu cerere prealabilă tocmai la 31 ianuarie 2012, circa peste 42 de zile, adică peste termenul prevăzut de lege, fără a solicita repunerea în termen.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel din 04 iunie 2014 a fost expediată în adresa părților, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f. d. 205), însă lipsește dovada recepționării acesteia.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții Ion Garștea, Biroul Vamal Leușeni și Serviciul Vamal s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 04 august 2014 și respectiv 20 august 2014, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de către Biroul Vamal Leușeni și Serviciul Vamal neîntemeiate și care urmează a fi respinse, iar recursul declarat de Ion Garștea întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea

deciziei instanței de apel în partea respingerii cheltuielilor de asistență juridică și emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acestui capăt de cerere, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.a) CPC, instanța, după ce judecă recursul este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Materialele cauzei denotă că, la 21 decembrie 2011 Ion Garștea traversând frontiera de Stat a Republicii Moldova prin postul vamal Leușeni-Albița, la volanul autovehiculului de model Mercedes Benz Sprinter nr. de înmatriculare COD 688, a fost somat de către colaboratorii Biroului Vamal Leușeni să prezinte autovehiculul pentru efectuarea unor forme speciale de control și anume scanarea unității de transport pentru depistarea unor mărfuri nedeclarate.

După scanarea unității de transport, colaboratorii Biroului Vamal Leușeni au efectuat controlul fizic al autovehiculului de model Mercedes Benz Sprinter cu nr. de înmatriculare COD 688, prin găurirea unității de transport în spate lateral - 2 găuri pe stînga și una pe dreapta, au dezlipit căptușeala salonului, au scos placa de lemn din spate de sub scaun și au dezlipit linoleumul de pe podea.

În rezultatul controlului nu au fost depistate bunuri nedeclarate, iar colaboratorii Biroul Vamal Leușeni nu au prezentat careva acte ce ar confirma rezultatele efectuării controlului vamal.

Conform art.185 alin.(2) Cod Vamal, la efectuarea controlului vamal, pot fi aplicate mijloace tehnice de control care nu prezintă nici un pericol pentru sănătatea și viața oamenilor, animalelor și plantelor și care nu cauzează prejudicii mărfurilor și mijloacelor de transport.

Conform art.195 alin.(1) și (2) Cod Vamal, în timpul efectuării controlului vamal este interzisă pricinuirea de daune nejustificate persoanei, precum și mărfurilor și mijloacelor ei de transport. Organul vamal și colaboratorii vamali care pricinuiesc daune nejustificate la efectuarea controlului vamal poartă răspundere conform legislației.

Respectiv, instanța de recurs constată că la efectuarea controlului vamal pot fi aplicate doar mijloace tehnice care nu pun în pericol mărfurile și mijloacele de transport, pe cînd în speță colaboratorii Biroului Vamal Leușeni au efectuat controlul fizic al autovehiculului ce aparține lui Ion Garștea în rezultatul căruia au fost pricinuite prejudicii materiale acestuia precum găurirea unității de transport în spate lateral – 2 găuri pe stînga și una pe dreapta, a fost dezlipit căptușeala salonului, scoasă placa de lemn din spate de sub scaun, dezlipit linoleumul de pe podea, fapt ce confirmă ilegalitatea acțiunilor organului vamal la realizarea controlului fizic asupra autovehiculului de model Mercedes Benz Sprinter cu nr. de înmatriculare COD 688.

Mai mult ca atît, faptul că Ion Garștea a suferit un prejudiciu material în sumă de 11 835 lei în urma efectuării controlului vamal de către colaboratorii vamali se confirmă prin factura SM-1574 din 26 decembrie 2011, eliberată de SRL „Grand Premium” și factura eliberată de către „Pecos Auto” (f.d.5-6).

Or, conform art.319 alin.(1) Cod Vamal, organul vamal răspunde pentru prejudiciile cauzate persoanelor și patrimoniului lor prin decizii și acțiuni ilegale sau prin inacțiune, precum și pentru prejudiciile cauzate de colaboratorii vamali și alți angajați ai organului vamal în exercițiul funcțiunii prin decizii și acțiuni ilegale, prin inacțiune.

Astfel, avînd în vedere că colaboratorii Biroului Vamal Leușeni au cauzat un prejudiciu material autovehiculului ce aparține lui Ion Garștea, instanța de recurs ajunge la concluzia că instanța de apel corect a dispus încasarea prejudiciului cauzat din contul organului vamal.

Nu pot fi reținute argumentele recurențelor Biroului Vamal Leușeni și Serviciului Vamal referitor la faptul că despăgubirile solicitate de Ion Garștea pentru daunele materiale cauzate prin realizarea formelor ilegale de control vamal în sumă de 11 835 lei sunt neîntemeiate, iar din imaginile video s-a stabilit că au fost efectuate doar 2 găuri care nu sunt însemnate, deoarece, din facturile eliberate de SRL „Grand Premium” și SRL „Pecos Auto” anexate la actele cauzei denotă contrariul, cu atît mai mult că primii nu au prezentat probe care să confirme cele invocate.

Or, în cazul în care Biroul Vamal Leușeni și Serviciul Vamal nu erau de acord cu prejudiciul material solicitat de Ion Garștea nu erau în imposibilitatea de a cere efectuarea unei expertize de specialitate care să confirme cuantumul prejudiciului cauzat autovehiculului de model Mercedes Benz Sprinter cu nr. de înmatriculare COD 688 în urma efectuării controlului de către colaboratorii vamali.

Totodată instanța de recurs consideră întemeiată și concluzia instanței de apel referitor la faptul că Ion Garștea a suferit un prejudiciu moral prin realizarea formelor ilegale de control vamal, iar, conform art.1423 alin.(1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Astfel, reieșind din încălcările comise de către organul vamal, instanța de recurs relevă că mărimea compensației solicitate spre încasare de către Ion Garștea în mărime de 200 000 lei este exagerată, iar cea încasată de către instanța de apel în sumă de 3 000 lei este echitabilă cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către ultimul.

De asemenea, este justificată poziția instanței de apel cu privire la faptul că odată ce a fost constată ilegalitatea acțiunilor colaboratorilor Biroului Vamal Leușeni de către instanță, dispăre necesitatea obligării Serviciului Vamal să emită un act în care să fie prevăzute acțiunile respective ale colaboratorilor organului vamal și să prezinte scuze în scris printr-un comunicat oficial pe pagina web a Serviciului Vamal pentru daunele materiale și morale provocate prin realizarea controlului vamal, fapt ce impune respingerea acestor capete de cerere.

Argumentul recurențelor Biroului Vamal Leușeni și Serviciului Vamal precum că Ion Garștea a depus acțiunea în cauză cu omiterea termenul de prescripție prevăzut de lege urmează a fi respins din următoarele considerente.

După cum denotă actele cauzei la 21 decembrie 2011 Ion Garștea a traversat frontiera de stat a Republicii Moldova prin postul Leușeni-Albița și s-a reîntors în țară

abia peste 2 săptămîni, iar la 31 ianuarie 2012 s-a adresat cu cerere prealabilă conform art.14 al Legii contenciosului administrativ către Serviciul Vamal solicitînd eliberarea actelor ce privesc rezultatele controlului efectuat și compensarea daunelor materiale și morale, care prin răspunsul din 03 martie 2012 i-a refuzat, pe cînd la 22 martie 2012 Ion Garștea s-a adresat cu cerere de chemare în judecată.

Astfel, instanța de recurs constată că recurentul Ion Garștea s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în termenul prevăzut de lege, or primind răspunsul la cererea prealabilă de la Serviciul Vamal la 03 martie 2012, era în drept de a se adresa în judecată în termenul de 30 zile prevăzut de art.17 al Legii Contenciosului administrativ, care începe să curgă de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Instanța de recurs însă consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel de respingere a cerinței lui Ion Garștea cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, or, conform art.96 alin.(1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Conform bonului de plată Seria EC nr.054743 din 08 iunie 2012 anexat la cererea de recurs depusă de Ion Garștea se atestă că acesta a achitat suma de 3500 lei avocatului Daniel Șontea pentru prestarea serviciilor juridice în baza contractului de asistență juridică, acest fapt reiese și din raportul privind activitatea avocatului în baza contractului de consultanță și asistență juridică din 08 iunie 2012.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs consideră că suma de 3500 lei urmează a fi încasată cu titlu de cheltuieli de asistență juridică ca fiind reală, necesară și echitabilă, care acoperă pe deplin cheltuielile de asistență juridică prestată efectiv de avocat în legătură cu examinarea acestei cauze.

Astfel, din considerentele menționate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile declarate de către Biroul Vamal Leușeni și Serviciul Vamal sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, iar recursul declarat de Ion Garștea este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea respingerii cheltuielilor de asistență juridică și emiterea în această parte a unei noi hotărîre de admitere a acestei cerințe. În rest se menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. a), și b) CPC, art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se resping recursurile declarate de către Biroul Vamal Leușeni și Serviciu Vamal.

Se admite recursul declarat de Ion Garștea.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Garștea împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Leușeni cu privire la obligarea emiterii actului administrativ, încasarea prejudiciului material, a prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în partea respingerii cerinței cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică și se emite în această parte o nouă hotărîre prin care:

Se admite cerința lui Ion Garștea cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Se încasează de la Biroul Vamal Leușeni în beneficiul lui Ion Garștea suma de 3500 (trei mii cinci sute) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2014.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari

Galina Stratulat